

pes af Varmen fra de nærliggende Værksteder og af Røgen fra de forskjellige dertil hørende Dampforstene m. m., dels at nogle af Tøihusetablisementets Bygninger nedbrødes, og at disse da erstattes. Saa gaar Forslaget ud paa, at der til denne Flytning af Tøihuset skal bevilges 1,400,000 Kr. Jeg skal ikke forbyde mig i Lovforslaget; men jeg vil tillade mig at opløse et Par Ord af, hvad Krigsministeren sagde i Landstinget ved Fremføttelsen af Lovforslaget. Det vil deraf fremgaa klart, at jeg har fuld Jøie til at sige, at Regjeringen har havt Diet fæstet paa den bestemte Grund og foreslaaet den disponibel efter den Arrækte, som vilde medgaa dertil. Krigsministeren siger: „Det vil jo nemlig være klart, at Anledningen til, at dette Forslag kommer frem, er den, at man har anset det for hensigtsmæssigt at stifte en Grund til Veie til en tilkommende Rigsdagsbygning paa Tøihusets Grund paa Slots- holmen ud til Christiansgade“. Der har altsaa foreligget Dphlysninger endog i Form af Lovforslag om at gjøre en Grund disponibel til en særlig Rigsdagsbygning, men begge Gange, da Lovforslaget har været for i Landstinget, har den Grund ikke vundet Bifald, og man har vistnok heller ikke her fortrinsvis ønsket at knytte sig dertil. En Undersøgelse af andre Grunde kan ganske vist anstilles, men er vanskelig at anfille og vil medtage lang Tid, og det vil efter min Mening medføre endnu større Udgift, end der maa paaregnes til en Rigsdagsbygning paa Tøihusgrunden.

Berg: Da der vel er almindelig Stemmning for Afslutning, skal jeg ikke opholde mig længe herved, men vil dog gjøre nogle enkelte Bemærkninger. Jeg kan ikke læse denne Skrivelse fra Ministeren til Udvalget saaledes, at der var nogenstomhelt Beileidning for Udvalget til at skjønne, hvad Byggegrunden paa den Plads, endsiige paa de andre Pladser vil koste for Rigsdagen, og det var det, jeg mente maatte stilles klart, for at man kunde vælge derimellem, inden man gik til at sætte Arkitekterne nogen Op-gave, dels den, der er betegnet ved Lovfor-slaget, dels den, som Friherre Theophilus Hansen har angivet, nemlig Indskrænkning af det nuværende Bygningskompleks til Konge-borg og en særskilt Rigsdagsbygning. Jeg skal gjøre et Par Bemærkninger til det ærede Medlem fra Vangeland. Det ærede Medlem mente, at det var det Samme at lade en saadan Undersøgelse foretage for at finde Plads som det, der her er foreslaaet, derved bandt man sig ogsaa. Jeg har ikke Noget imod at binde mig til at faae en Kongeborg

opført og til at faae et Rigsdagshus, naar først den eneste Grundlov, vi have — vi have mange Kongeborge, men kun een Grundlov — først er reist af sit Grus, og naar det er stet, saa har jeg ikke Noget imod de Forunderjøaelser, som skulle til. Saa siger det ærede Medlem, at 33,000 Kr. binder os ikke med Hensyn til Summens Størrelse. Hvis det ærede Medlem var saa vel be-vandret som flere andre ærede Medlemmer her i Salen, saa vilde han vide, hvorledes Bevillinger til Overslag kunne komme til at binde med Hensyn til Opførelse af ny Bygninger og navnlig, hvorledes det kunde for-anledige Overstridelser. Jeg skal henvise ham til et Par enkelte Tilfælde, Bridesløselille Jængsel i sin Tid og Theatret. Naar man faar 33,000 Kr. — forresten er de Summer meget mærkelige, hvoraf dette Beløb bestaar, men det skal jeg ikke opholde mig ved — og saa laver nogle Tegninger, der ser godt ud, saa skal man til at bygge paa dem og holde det Hele indenfor en Sum af 6 Millioner, men saa komme Stavanterne, og saa staa vi ved Overstridelserne. Saa blev Theatret over dobbelt saa dyrt som beregnet — hvad det her vil blive, veed det ærede Medlem ikke. — Jeg forstaar vel, at det ærede Medlem og jeg, der have saa forskjellige politiske Synspunkter, ikke kunne blive enige om den politiske Side af denne Sag; men det er mig heller ikke magtpaaliggende. Jeg siger kun for mit Vedkommende, at jeg vil ikke umiddelbart for det 3die Finantsprovisorium, og førend vi træde ind i det 3die Grundlovsbruds-Aar, være med til at give Ministeriet det Tillidsvotum, der ligger i Vedtagelsen af denne Lov. Skulde man sige, at det rammer høiere, da staa det ikke i vor Magt at forhindre det, men det staaar rigtignok i Andres Magt at forhindre, at vi have et saadant Ministerium. Dersom de Herrer kjendte Byggeplanerne her i Kjøbenhavn foruden Forterne, saa vilde det synes dem, at de ikke kunne tilfredsstilles uden at udmagre hele det øvrige Land; men taler man blot om en Stump Jernbane i fjerne Egne, saa er det ikke muligt at faae den gennemført. Det er Spørgsmaal, som vel skulle overveies, og naaget jeg ellers kunde være enig med de ærede øvrige Kjøbenhavnske Medlemmer — der var 9 Kjøbenhavnerne i det Elledemands Udvalg — i at det kunde være rart at se Kjøbenhavn beriget med et saadant Slot, som de tænkte paa, saa tænker jeg dog ogsaa ved den Sag: hvor komme Pengene fra? Det skulde imidlertid ikke forhindre mig i at være med til en Bevilling af den Natur netop for at tilfredsstille Diemedet, men jeg ønsker ikke, at det skal ste som et Tillids-